

บทที่ 4

ผลการวิจัย

จากการตรวจสอบรายชื่อผู้ป่วยที่มี HBsAg โดยการตรวจสอบเลือดของภาควิชา จุลชีววิทยา คณะแพทยศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2529 - พ.ศ. 2539 มีทั้งหมด 5,112 ราย (โดยการตรวจ HBsAg นั้น ใช้วิธี ELISA ซึ่งมี sensitivity สูงดังตารางที่ 3) หลังจากนั้นได้อาrašชื่อไปค้นแฟ้มประวัติย้อนหลัง ได้แฟ้มประวัติมาทั้งสิ้น 1,512 ราย (สาเหตุที่ได้แฟ้มประวัติมาเป็นจำนวนน้อยเมื่อเทียบกับจำนวนผู้ป่วยที่มี HBsAg ตั้งแต่ต้น เพราะมีประวัติของผู้ป่วยส่วนมากที่ไม่ได้มาติดตามการรักษาเกิน 5 ปี จึงถูกลบประวัติทิ้งไป และอีกบางส่วนเกิดจากการค้นเลขที่บัตรไม่ได้เพราะชื่อและนามสกุลไม่ชัดเจน) เมื่อคัดผู้ป่วยตาม inclusion และ exclusion criteria แล้ว มีผู้ป่วยเข้าในการศึกษาทั้งสิ้น 342 ราย มีผู้ป่วยมาติดตามการรักษา 1 ปีเป็นจำนวน 61 คน, 2 ปี เป็นจำนวน 38 คน, 3 ปี เป็นจำนวน 43 คน, 4 ปี เป็นจำนวน 48 คน, 5 ปี เป็นจำนวน 33 คน, 6 ปี เป็นจำนวน 31 คน, 7 ปี เป็นจำนวน 26 คน, 8 ปี เป็นจำนวน 20 คน, 9 ปี เป็นจำนวน 12 คน และ 10 ปี เป็นจำนวน 30 คน (ดังตารางที่ 4) จำนวนปีเฉลี่ยในการติดตามการรักษา 5.2 ปี ต่อผู้ป่วย 1 คน ถ้าแบ่งกลุ่มตามระยะเวลาในการติดตามการรักษาเป็น 3 กลุ่ม คือกลุ่มแรกติดตามการรักษาน้อยกว่า 3 ปี มีจำนวน 99 คน, กลุ่มที่ 2 ติดตามการรักษา 3-5 ปี จำนวน 124 คน และกลุ่มที่ 3 ติดตามการรักษามากกว่า 5 ปี จำนวน 119 คน

ลักษณะพื้นฐานทางคลินิกและผลการตรวจทางห้องปฏิบัติการเบื้องต้นของผู้ป่วยเมื่อเริ่มเข้าในการศึกษาวิจัยแสดงไว้ในตารางที่ 5 โดยที่การศึกษาครั้งนี้ไม่ได้บันทึกเกี่ยวกับลักษณะอาการและอาการแสดงของผู้ป่วยรวมถึงวิธีที่ได้รับเชื้อไวรัสตับอักเสบบีเพราะส่วนมากไม่ได้บันทึกไว้ มีผู้ป่วยที่อยู่ในกลุ่มพาหะของเชื้อไวรัสตับอักเสบบีแบบเรื้อรัง 200 คน เป็นตับอักเสบบีเรื้อรังจากไวรัสบี 115 คน และเป็นตับแข็ง 27 คน ผู้ป่วยมีอายุระหว่าง 16-72 ปี อายุเฉลี่ย 37.16 ปี โดยมีอายุระหว่าง 16-30 ปี จำนวน 105 คน (30.7%), อายุ 30-60 ปี จำนวน 210 คน (61.4%) และอายุมากกว่า 60 ปี จำนวน 27 คน (7.9%) เป็นเพศชาย 215 คน (63%) เป็นเพศหญิง 127 คน (37%) ผู้ป่วยทั้งหมดเป็นคนเชื้อชาติไทย มีผู้ป่วยที่ไม่ดื่มแอลกอฮอล์เลย 292 คน (86%) ดื่มเล็กน้อย โดยที่ในแต่ละวันมีปริมาณแอลกอฮอล์น้อยกว่า 80 กรัม 28 คน (8%) และดื่มแอลกอฮอล์มากกว่า 80 กรัมต่อวัน มีจำนวน 22 คน (6%) การที่ใช้ค่าตัวเลข 80 กรัมของแอลกอฮอล์ต่อวันนั้นเนื่องจากมีผู้เคยศึกษาถึงปริมาณแอลกอฮอล์ที่มีผลต่อการเกิดโรคตับในผู้ชายในประเทศแถบยุโรป พบว่าจะทำให้เกิดโรคตับเรื้อรังได้ถ้าดื่มเกินปริมาณนี้ในระยะเวลาเกิน 10 ปี หรือเทียบเท่าถ้าดื่มเป็นเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ชนิดอื่น เช่น เบียร์หรือไวน์ แต่ในผู้ป่วยคนไทยและผู้ป่วยหญิงอาจต้องการปริมาณที่

น้อยกว่านี้ในการทำให้เกิดโรคตับอักเสบเรื้อรังหรือตับแข็งแต่ยังไม่มีผู้ทำการศึกษา มีผู้ป่วยที่ได้รับการตรวจพยาธิสภาพของตับเป็นจำนวน 69 คน ผู้ป่วยที่ได้รับการตรวจทางพยาธิวิทยาของชิ้นเนื้อตับมีจำนวนค่อนข้างน้อยเมื่อเทียบกับจำนวนผู้ป่วยทั้งหมด สาเหตุเป็นเพราะผู้ป่วยที่จะได้ประโยชน์จากการตรวจพยาธิวิทยาของชิ้นเนื้อตับจะเป็นผู้ป่วยที่อยู่ในกลุ่มตับอักเสบเรื้อรังเท่านั้น เพราะจะมีผลต่อการพิจารณาการรักษาด้วยยา Interferon และมีผู้ป่วยจำนวนหนึ่งในกลุ่มตับอักเสบเรื้อรังที่ไม่ยินยอมเข้ารับการตรวจชิ้นเนื้อตับ ส่วนในกลุ่มผู้ป่วยที่เป็นพาหะของเชื้อไวรัสตับอักเสบบี ไม่มีการแนะนำให้ตรวจชิ้นเนื้อของตับ เพราะในขณะนี้ยังไม่มีการให้การรักษา ส่วนในกลุ่มที่เป็นตับแข็งนั้น บางส่วนของผู้ป่วยจะไม่ได้ประโยชน์จากการให้ interferon เพราะอยู่ใน child classification แบบ B หรือ C และบางคนมี Prothrombin time ผิดปกติ จึงไม่ได้รับการตรวจชิ้นเนื้อตับ โดยระยะเวลาที่ตรวจพยาธิสภาพของชิ้นเนื้อตับหลังจากเข้าในการศึกษามีตั้งแต่ 1-10 ปี เฉลี่ย 2.1 ปี จึงอนุโลมให้ใช้ผลทางพยาธิวิทยาของผู้ป่วยแต่ละคนเป็นผลที่จุดเริ่มเข้ามาในการศึกษา ผู้ป่วยส่วนมากจะได้รับการตรวจพยาธิวิทยาของชิ้นเนื้อตับคนละ 1 ครั้ง ซึ่งทำให้ไม่สามารถนำพยาธิวิทยาของชิ้นเนื้อตับมาเป็นผลในตอนสุดท้ายได้ โดยพบว่าผลพยาธิสภาพของชิ้นเนื้อตับอยู่ในกลุ่มไม่เฉพาะเจาะจง 6 คน (9%), กลุ่มไขมันสะสมที่ตับ 8 คน (12%) กลุ่ม chronic persistent hepatitis 22 คน (32%) กลุ่ม chronic active hepatitis 28 คน (41%) กลุ่ม cirrhosis 5 คน (7%) ผลการตรวจทางห้องปฏิบัติการของการทำงานของตับมีดังนี้ คือ มีความผิดปกติของเอนไซม์ SGOT, SGPT ในกลุ่มที่ 1 คือ SGOT และ SGPT ปกติ (น้อยกว่า 38 mg/dl) จำนวน 156 คน (46%) กลุ่มที่ 2 คือ SGOT หรือ SGPT ผิดปกติแต่น้อยกว่า 200 mg/dl จำนวน 131 คน (38%) และกลุ่มที่ 3 คือ SGOT หรือ SGPT ผิดปกติแต่มากกว่า 200 mg/dl จำนวน 52 คน (15%) ระดับของ bilirubin น้อยกว่า 3 mg/dl จำนวน 256 คน (89%) มากกว่า 3 mg/dl จำนวน 31 คน (11%) ระดับอัลบูมินปกติ (> 3.5 mg/dl) จำนวน 183 คน (82%) น้อยกว่า 3.5 mg/dl จำนวน 39 คน (17%), ระดับโกลบูลินปกติ > 3.5 mg/dl จำนวน 55 คน (26%) น้อยกว่า 3.5 mg/dl จำนวน 150 คน (74%), Prothrombin time ปกติ 111 คน (82%) ผิดปกติ 23 คน (18%), ระดับ Alkaline phosphatase ปกติ 267 คน (89%), Alkaline phosphatase ผิดปกติ 33 คน (11%) HBeAg positive 132 คน (67%), negative 64 คน (33%), α -fetoprotein ค่าปกติ 169 คน (87%), ค่าผิดปกติแต่น้อยกว่า 500 mg/ml 26 คน (13%) มีผู้ที่ได้รับการตรวจแล้วพบว่ามี anti HCV 1 คน ไม่มีผู้ใดที่พบว่ามี anti HIV

การรักษา

ระหว่างการติดตามการรักษา มีผู้ป่วยในกลุ่มตับอักเสบเรื้อรังจากไวรัสตับอักเสบบี ได้รับการรักษาด้วยยา Interferon เป็นจำนวน 33 คน (10%), ไม่ได้รับการรักษา 309 คน (90%) โดยได้รับในขนาด 3 ล้านยูนิต - 5 ล้านยูนิต ในระยะเวลาประมาณ 6 เดือน โดย

บางคนได้รับยา steroid ก่อนการให้ยา Interferon ในระยะเวลา 2 สัปดาห์ บางคนได้ยา Interferon 2-3 ช่วง เพราะรักษาในช่วงแรกแล้วไม่ตอบสนองต่อการรักษา

การเกิดมะเร็งตับ

จากตารางที่ 6 มีผู้ป่วยไม่มาติดตามการรักษาก่อนปี พ.ศ. 2539 มีจำนวน 120 คน (35%) ผู้ป่วยมาติดตามการรักษา จนถึง พ.ศ. 2539 มีจำนวน 182 คน (53%) โดยได้มีการส่งจดหมายและโทรศัพท์ติดตามผู้ป่วยที่ขาดการติดต่อ มีผู้ป่วยมารับการตรวจรักษาเพิ่มอีก 40 คน (12%) และยังอยู่ในระหว่างรอการตอบรับจากผู้ป่วยอีกบางส่วน โดยผู้ป่วยบางคนบอกว่าสาเหตุที่ไม่ได้มารับการติดตามการรักษาต่อเป็นเพราะไม่เข้าใจว่าจะต้องทำอะไรบ้าง, ต้องมาบ่อยแค่ไหนและจะได้รับประโยชน์อย่างไรจากการมาพบแพทย์ มีผู้ป่วยไม่ได้รับการรักษาด้วยยา Interferon 309 คน (90%) ได้รับการรักษาด้วยยา Interferon 33 คน (10%) มีผู้ป่วยเกิดมะเร็งตับ จำนวน 8 คน (2%) โดยเป็นผู้ป่วยที่ในตอนแรกของการศึกษาวิจัยอยู่ในกลุ่มพาหะนำเชื้อไวรัสตับอักเสบบี 1 คน (0.05%), กลุ่มตับอักเสบริ้ว 4 คน (3.4%) และกลุ่มตับแข็ง 3 คน (11.1%) โดยการวินิจฉัยมะเร็งตับนี้ได้จากการตรวจชิ้นเนื้อ 6 คน, อีก 2 คน วินิจฉัยจากการตรวจอัลตราซาวด์และ α -fetoprotein ที่มากกว่า 500 mg/ml ระยะเวลาเฉลี่ยตั้งแต่เริ่มเข้าในการศึกษาจนถึงเป็นมะเร็งตับ คือ 5.3 ปี (ตั้งแต่ 2 - 10 ปี) ไม่เป็นมะเร็งตับ 334 คน (99.2%), เกิดภาวะ hepatic encephalopathy 10 คน (3%), เลือดออกจากหลอดเลือดชดในหลอดเลือดอาหาร 37 คน (11%), เสียชีวิต 5 คน (2%), ที่เหลือไม่เกิดภาวะตับวาย, ไม่เสียชีวิต 290 คน (84%)

จากตารางที่ 7 อัตราการเกิดมะเร็งตับ เป็น 0% ตั้งแต่ พ.ศ. 2530-2534, พ.ศ. 2535 0.72%, พ.ศ. 2536 1%, พ.ศ. 2537 1.9%, พ.ศ. 2538 4.5%, พ.ศ. 2539 7.1%, อัตราการเกิด hepatic encephalopathy 0% ใน พ.ศ. 2530, 2531, พ.ศ. 2532 1%, พ.ศ. 2533 2.1%, พ.ศ. 2534 2.7%, พ.ศ. 2535 3.2%, พ.ศ. 2536 3.2%, พ.ศ. 2537 4.1%, พ.ศ. 2538 5.3%, พ.ศ. 2539 5.9%, อัตราการเลือดออกจากหลอดเลือดไปงของหลอดเลือดอาหาร 0% ในปี พ.ศ. 2530-2532, ปี 2533 1%, ปี 2534 4%, ปี 2535 6%, ปี 2536 8%, ปี 2537 10%, ปี 2538 12%, ปี 2539 17% อัตราการเกิดภาวะตับวาย 0% ในปี พ.ศ. 2530, 2531, พ.ศ. 2532 1%, พ.ศ. 2533 4% พ.ศ. 2534 6%, พ.ศ. 2535 8%, พ.ศ. 2536 11%, พ.ศ. 2537 16%, พ.ศ. 2538 17%, พ.ศ. 2539 19%

จากตารางที่ 8 แสดง Cumulative Probability ของการเกิดมะเร็งตับ 0% ตั้งแต่ปีที่ 1 ถึงปีที่ 6, 0.4% ที่ปีที่ 7, 0.8% ที่ปีที่ 8, 2% ที่ปีที่ 9 และ 4% ที่ปีที่ 10, Cumulative Probability ของการเกิด hepatic encephalopathy 0% ที่ปีที่ 1 และ 2, 1.2% ที่ปีที่

3, 2.1% ที่ปีที่ 4, 2.7% ที่ปีที่ 5, 3.2% ที่ปีที่ 6 และ 7, 4.1% ที่ปีที่ 8, 5.9% ที่ปีที่ 9 และ 10 Cumulative Probability ของการเกิดเลือดออกจากหลอดเลือดในหลอดเลือดอาหาร 0% ที่ปีที่ 1 ถึง 3, 1.7% ที่ปีที่ 4, 4.1% ที่ปีที่ 5, 6% ที่ปีที่ 6, 8.2% ที่ปีที่ 7, 10.9% ที่ปีที่ 8, 12.5% ที่ปีที่ 9 และ 13.7% ที่ปีที่ 10 Cumulative Probability ของการเกิดภาวะตับวาย 0% ที่ปีที่ 1 และ 2, 1.2% ที่ปีที่ 3, 3.8% ที่ปีที่ 4, 6.8% ที่ปีที่ 5, 8.6% ที่ปีที่ 6, 10.8% ที่ปีที่ 7, 14.2% ที่ปีที่ 8, 17.3% ที่ปีที่ 9 และ 18.4% ที่ปีที่ 10 Cumulative Probability ของการเสียชีวิต 0% ตั้งแต่ปีที่ 1 ถึง 6, 0.72% ที่ปีที่ 7, 1.1% ที่ปีที่ 8, 1.5% ที่ปีที่ 9 และ 2.1% ที่ปีที่ 10

จากตารางที่ 10 เกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการเกิดมะเร็งตับพบว่าเป็นผู้ป่วยที่อยู่ในกลุ่มพาหะนำเชื้อไวรัสตับอักเสบบี 1 คน, เป็นตับอักเสบริ่ง 4 คน, เป็นตับแข็ง 3 คน โดยพบว่ากลุ่มที่เป็นตับแข็งมีปัจจัยเสี่ยงต่อการเกิดมะเร็งตับอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (95% CI 3.307-268.462) และอายุเมื่อเกิดมะเร็งตับ อยู่ในกลุ่มอายุ 30-60 ปี 5 คน, อายุมากกว่า 60 ปี 3 คน ซึ่งพบว่าอายุที่มากกว่า 30 ปี มีความเสี่ยงต่อการเป็นมะเร็งตับอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (95% CI 3.50-8.67) เกิดมะเร็งตับในผู้ป่วยชาย 5 คน, ในผู้ป่วยหญิง 3 คน โดยพบว่าเพศไม่เป็นตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับการเกิดมะเร็งตับอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (95% CI 0.148-2.377), มีผู้ป่วยที่เป็นมะเร็งตับมีภูมิลำเนาอยู่ในกรุงเทพฯ 7 คน อยู่ในต่างจังหวัด 1 คน พบว่าปัจจัยนี้ไม่มีความสัมพันธ์กับการเกิดมะเร็งตับอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (95% CI 0.118- 7.869) มีผู้ป่วยที่เป็นมะเร็งตับไม่ดื่มแอลกอฮอล์ 6 คน, ดื่มน้อยกว่า 80 กรัมต่อวัน 1 คน และดื่มมากกว่า 80 กรัมต่อวัน 1 คน เมื่อทดสอบทางสถิติแล้วพบว่า ปริมาณแอลกอฮอล์ที่เพิ่มมากขึ้นไม่มีความสัมพันธ์กับการเกิดมะเร็งตับอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (95% CI 0.312-21.674), ผู้ป่วยที่มี anti HCV $\oplus$ ร่วมด้วย มี 1 คน เมื่อติดตามไปในเวลา 10 ปีพบว่าไม่เกิดมะเร็งตับ และผู้ป่วยมีจำนวนน้อยเกินไปที่จะทดสอบความสัมพันธ์ของการเกิดมะเร็งตับได้, มีผู้ป่วยในกลุ่มที่เป็นมะเร็งตับเคยได้รับยา Interferon 2 คน, ไม่เคยได้รับยา Interferon 6 คน เมื่อทดสอบทางสถิติแล้วพบว่า Interferon ไม่มีผลลดการเกิดมะเร็งตับ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (95% CI 0.108-7.172), ผู้ป่วยมะเร็งตับมีผลของการทำงานของตับอยู่ในกลุ่มที่ 1 (SGOT และ SGPT ปกติ) 2 คน, กลุ่มที่ 2 (SGOT หรือ SGPT ผิดปกติแต่ < 200 mg/dl) 4 คน และกลุ่มที่ 3 (SGOT หรือ SGPT ผิดปกติแต่ >200 mg/dl) 2 คน เมื่อทดสอบทางสถิติแล้วพบว่า ความผิดปกติของระดับเอนไซม์ของตับ มีผลต่อการเกิดมะเร็งตับอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เฉพาะกลุ่มที่ 3 ผู้ป่วยมะเร็งตับที่มีความผิดปกติของ bilirubin มากกว่า 3 mg/dl มี 1 คน, น้อยกว่า 3 mg/dl มี 7 คน พบว่าความผิดปกติของ bilirubin ไม่มีความสัมพันธ์กับการเกิดมะเร็งตับอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (95% CI 0.464-31.552) ผู้ป่วยมะเร็งตับมีสัดส่วนของอัลบูมิน/โกลบูลิน มากกว่าหรือเท่ากับ 1 จำนวน 3 คน, น้อยกว่า 1 จำนวน 4 คน เมื่อทดสอบทางสถิติแล้วพบว่า สัดส่วนของ อัลบูมิน/โกลบูลิน มีผลต่อการเกิดมะเร็งตับอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (95% CI 2.047-44.387) เหตุผลที่เป็นเช่นนี้ เนื่องจากผู้ป่วยส่วนมากที่เป็นตับแข็งจะมี

ความผิดปกติของสัดส่วน อัลบูมิน/โกลบูลิน เมื่อภาวะตับแข็งเป็นปัจจัยเสี่ยงที่ทำให้ผู้ป่วยกลายเป็นมะเร็งตับจึงทำให้สัดส่วน อัลบูมิน/โกลบูลิน เป็นปัจจัยเสี่ยงในการกลายเป็นมะเร็งตับตามไปด้วย ผู้ป่วยมะเร็งตับมีค่า Prothrombin time ปกติ 2 คน, ผิดปกติ 4 คน เมื่อทดสอบทางสถิติแล้วพบว่า ค่า Prothrombin time ที่ผิดปกติเป็นปัจจัยเสี่ยงในการกลายเป็นมะเร็งตับอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (95% CI 4.05-288.87) เหตุผลที่เป็นเช่นนี้ เนื่องจาก Prothrombin time ที่ผิดปกติก็เป็นปัจจัยหนึ่งที่วินิจฉัยผู้ป่วยว่าเป็นตับแข็งเหมือนกับสัดส่วนของ อัลบูมิน/โกลบูลิน จึงทำให้ Prothrombin time ที่ผิดปกติเป็นปัจจัยเสี่ยงต่อการเกิดมะเร็งตับตามไปด้วย

ผู้ป่วยมะเร็งตับ มีค่า Alkaline Phosphatase ปกติ 4 คน, ผิดปกติ 4 คน เมื่อทดสอบทางสถิติแล้วพบว่า ระดับ Alkaline Phosphatase ที่ผิดปกติเป็นปัจจัยเสี่ยงในการเกิดมะเร็งตับอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (95% CI 3.023-49.600) เหตุผลที่เป็นเช่นนี้ เนื่องจากค่า Alkaline Phosphatase ที่ผิดปกติเป็นตัวที่จะช่วยบ่งชี้ว่ามีก้อนในตับได้อยู่แล้ว เพราะฉะนั้นจึงเป็นไปตามเหตุผลที่ Alkaline Phosphatase ที่ผิดปกติต้องเป็นปัจจัยที่มีผลต่อการเกิดมะเร็งตับด้วย ผู้ป่วยมะเร็งตับมีผล HBeAg negative 3 คน, นอกนั้นไม่มีผล HBeAg เมื่อทดสอบทางสถิติ พบว่า HBeAg ไม่มีผลต่อการเกิดมะเร็งตับอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (95% CI 0)

สรุปว่าปัจจัยที่มีผลต่อการเกิดมะเร็งตับอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ กลุ่มผู้ป่วย, อายุที่มากกว่า 30 ปี, สัดส่วนอัลบูมิน/โกลบูลิน, Prothrombin time, Alkaline phosphatase และ SGOT หรือ SGPT ผิดปกติมากกว่า 200 mg/dl

จากตารางที่ 11 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยเสี่ยงของการเกิดมะเร็งตับเมื่อตัดตัวแปรอายุทิ้งไป เมื่อพิจารณาจากกลุ่มผู้ป่วย ยังพบความสัมพันธ์ระหว่างการเกิดมะเร็งตับกับกลุ่มผู้ป่วยที่เป็นตับแข็งอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (95% CI 2.712- 343.36), เพศ ไม่มีความสัมพันธ์กับการเกิดมะเร็งตับอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (95% CI 0.152-2.447), ภูมิลำเนาของผู้ป่วยที่อยู่ต่างจังหวัดไม่มีความสัมพันธ์กับการเกิดมะเร็งตับอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (95% CI 0.139-9.476), ปริมาณแอลกอฮอล์ที่ผู้ป่วยดื่ม ไม่มีความสัมพันธ์กับการเกิดมะเร็งตับอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (95% CI 0.249 - 17.944), anti HCV ไม่สามารถหาความสัมพันธ์กับการเกิดมะเร็งตับได้ เพราะไม่มีผู้ป่วยในกลุ่มนี้, การฉีดยา Interferon ไม่มีความสัมพันธ์กับการลดการเกิดมะเร็งตับอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (95% CI 0.122-8.403), ความผิดปกติของเอนไซม์ ถ้า SGOT หรือ SGPT ผิดปกติแต่มากกว่า 200 mg/dl จะมีความสัมพันธ์กับการเกิดมะเร็งตับอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (95% CI 1.200-65.315), ความผิดปกติของ bilirubin ไม่มีความสัมพันธ์กับการเกิดมะเร็งตับอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (95% CI 0.365-25.953), ความผิดปกติของอัตราส่วนอัลบูมิน/โกลบูลิน มีความสัมพันธ์กับการเกิดมะเร็งตับอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (95% CI 1.879-42.647), ความผิด

ปกติของ Prothrombin time มีความสัมพันธ์กับการเกิดมะเร็งตับอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (95% CI 2.108-65.836), ความผิดปกติของระดับ Alkaline Phosphatase มีความสัมพันธ์กับการเกิดมะเร็งตับอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (95% CI 2.472-42.942), HBeAg positive ไม่สามารถหาความสัมพันธ์กับการเกิดมะเร็งตับได้ เพราะไม่มีผู้ป่วยที่เป็นมะเร็งตับ มี HBeAg positive เลย จากการวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยเสี่ยงของการเกิดมะเร็งตับ เมื่อตัดตัวแปรอายุ พบปัจจัยที่มีผลต่อการเกิดมะเร็งตับเหมือนกัน คือ ภาวะตับแข็ง, ความผิดปกติของ SGOT/SGPT ตัวใดตัวหนึ่งที่มีมากกว่า 200 mg/dl, ความผิดปกติของสัสดส่วน อัลบูมิน/โกลบูลิน, ความผิดปกติของ Alkaline Phosphatase และความผิดปกติของ Prothrombin time

จากตารางที่ 12 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยเสี่ยงของการเกิดมะเร็งตับ เมื่อตัดตัวแปร type ที่ไป พบว่าเพศชาย ไม่มีความสัมพันธ์กับการเกิดมะเร็งอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (95% CI 0.0777-1.373), ภูมิภาคต่างจังหวัด ไม่มีความสัมพันธ์กับการเกิดมะเร็งตับอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (95% CI 0.051-3.697), ปริมาณแอลกอฮอล์ที่คนไข้ดื่ม ไม่มีความสัมพันธ์กับการเกิดมะเร็งตับอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (95% CI 0.164-12.389) การรักษาด้วยยา interferon ไม่มีความสัมพันธ์กับการลดการเกิดมะเร็งตับอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (95% CI 0.108-11.848), การติดเชื้อ HCV ไม่สามารถหาความสัมพันธ์กับการเกิดมะเร็งตับได้เพราะไม่มีผู้ป่วยในกลุ่มนี้เลย, ความผิดปกติของเอนไซม์ ไม่มีความสัมพันธ์กับการเกิดมะเร็งตับอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (95% CI 0.522-33.378), ความผิดปกติของ bilirubin ไม่มีความสัมพันธ์กับการเกิดมะเร็งตับอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (95% CI 0.172-10.299), ความผิดปกติของสัสดส่วนอัลบูมิน/โกลบูลิน ไม่มีความสัมพันธ์กับการเกิดมะเร็งตับอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (95% CI 0.655-28.038), ความผิดปกติของ Prothrombin time ไม่มีความสัมพันธ์กับการเกิดมะเร็งตับอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (95% CI 0.816-52.721), เมื่อวิเคราะห์ตัวแปรที่อาจมีความสัมพันธ์กับมะเร็งตับโดยตัดตัวแปรกลุ่มออกไป ไม่พบตัวแปรใดที่มีผลต่อการเกิดมะเร็งตับเลย แสดงว่าตัวแปรกลุ่มเป็นตัวแปรที่มีความสัมพันธ์อย่างยิ่งต่อการเกิดมะเร็งตับ

จากตารางที่ 13 เกี่ยวกับปัจจัยเสี่ยงในการเกิด hepatic decompensation และ death พบว่า เป็นผู้ป่วยที่มาจากกลุ่มพาหะนำเชื้อไวรัสตับอักเสบบี 1 คน, กลุ่มตับอักเสบริ้รัง 9 คน, กลุ่มตับแข็ง 48 คน เมื่อวิเคราะห์แล้วพบว่ากลุ่มผู้ป่วยมีความสัมพันธ์กับการเกิดภาวะตับวายและการตายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P = 0.00$), อายุผู้ป่วย ในขณะที่เข้าการศึกษา ระหว่าง 16-30 ปี 7 คน, 30-60 ปี 41 คน และมากกว่า 60 ปี 10 คน เมื่อวิเคราะห์แล้วพบว่า อายุมีความสัมพันธ์กับภาวะตับวายและการตายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P=0.0014$), อายุของผู้ป่วยในขณะเกิดภาวะตับวายและการตาย อยู่ในช่วง 16-30 ปี 3 คน, 30-60 ปี 38 คน, มากกว่า 60 ปี 17 คน เมื่อวิเคราะห์แล้วพบว่าอายุในขณะเกิดภาวะตับวายและการ

ตายมีความสัมพันธ์กับการเกิดภาวะตับวายและการตายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P=0.00$), มีผู้ป่วยเพศชาย 18 คน, เพศหญิง 40 คน เมื่อวิเคราะห์แล้วพบว่าเพศชายมีความสัมพันธ์กับการเกิดภาวะตับวายและการตายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P=0.00$), มีผู้ป่วยไม่ดื่มแอลกอฮอล์ 25 คน, ดื่มแอลกอฮอล์น้อยกว่า 80 กรัม/วัน 12 คน, ดื่มแอลกอฮอล์มากกว่า 80 กรัม/วัน 21 คน เมื่อวิเคราะห์แล้วพบว่าปริมาณแอลกอฮอล์ที่ผู้ป่วยดื่ม มีความสัมพันธ์กับการเกิดภาวะตับวายและการตายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P=0.00$) ไม่มีผู้ป่วยติดเชื้อ HCV เลยทำให้ไม่สามารถหาความสัมพันธ์ระหว่างการติดเชื้อ HCV ร่วมตัวกับการเกิดภาวะตับวายหรือการตาย, มีผู้ป่วยได้รับยา Interferon 1 คน ไม่ได้รับยา Interferon 57 คน เมื่อวิเคราะห์แล้วพบว่า การรักษาด้วยยา Interferon มีผลต่อการลดการเกิดภาวะตับวายและการตายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P=0.0079$), ผู้ป่วยมีระดับ SGOT, SGPT ปกติ 8 คน, SGOT หรือ SGPT ผิดปกติแต่น้อยกว่า 200 mg/dl 36 คน, SGOT หรือ SGPT ผิดปกติแต่มากกว่า 200 mg/dl 6 คน เมื่อวิเคราะห์ทางสถิติแล้วพบว่าระดับ SGOT หรือ SGPT มีความสัมพันธ์กับภาวะตับวายและการตายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P=0.000$), ผู้ป่วยมีระดับ Bilirubin < 3 mg/dl 21 คน, Bilirubin > 3 mg/dl 37 คน เมื่อวิเคราะห์แล้วพบว่าระดับ Bilirubin ไม่มีความสัมพันธ์กับภาวะตับวายและการตายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P=0.728$), ผู้ป่วยมีสัดส่วนอัลบูมิน/โกลบูลิน ปกติ 22 คน, ผิดปกติ 12 คน เมื่อวิเคราะห์แล้วพบว่าสัดส่วนของอัลบูมิน/โกลบูลิน มีความสัมพันธ์กับภาวะตับวายและการตายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P=0.000$) ผู้ป่วยมีค่า Prothrombin time ปกติ 9 คน, ผิดปกติ 26 คน เมื่อวิเคราะห์แล้วพบว่าค่า Prothrombin time มีความสัมพันธ์กับภาวะตับวายและการตายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P=0.000$)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 3   sensitivity ของวิธีต่าง ๆ ที่ใช้ในการตรวจ HBsAg และ HBeAg

	HBsAg	HBeAg
First generation		
Agar Gel Diffusion	+	+
Second generation		
Counterimmunoelectrophoresis (CIE)	++	+
Complement fixation	++	
Reverse passive latex agglutination (RPA)	++	
Third Generation		
Passive hemagglutination		++
Reverse passive HA	+++	
Immune Adherence HA	+++	
Immunofluorescence	++	
Immune electron	+++	
Radioimmunoassay	++++	+++
ELISA	++++	+++

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4 แสดงจำนวนผู้ป่วยที่มาติดตามการรักษาในแต่ละช่วงเวลา (คน)

1 ปี	61
2 ปี	38
3 ปี	43
4 ปี	48
5 ปี	33
6 ปี	31
7 ปี	26
8 ปี	20
9 ปี	12
10 ปี	30

ระยะเวลาในการติดตามการรักษา

< 3 ปี	99 คน
3-5 ปี	124 คน
> 5 ปี	119 คน

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 5   **ลักษณะพื้นฐานทางคลินิกและผลการตรวจทางห้องปฏิบัติการเบื้องต้นในผู้ป่วยที่มีการติดเชื้อไวรัสตับอักเสบบีแบบเรื้อรังเมื่อเริ่มเข้าในการศึกษา**

กลุ่มผู้ป่วย (%) (จำนวน 342 คน)

กลุ่มที่ 0	เป็นพาหะนำเชื้อไวรัสตับอักเสบบี	200	(58)
กลุ่มที่ 1	เป็นตับอักเสบบีเรื้อรัง	115	(33)
กลุ่มที่ 2	เป็นตับแข็ง	27	(9)

อายุ (ปี) (%) (จำนวน 342 คน)

กลุ่มที่ 1	อายุ 16-30 ปี	105	(30.7)
กลุ่มที่ 2	อายุ 30-60 ปี	210	(61.4)
กลุ่มที่ 3	อายุมากกว่า 60 ปี	27	(7.9)

เพศ (%) (จำนวน 342 คน)

เพศชาย	215	(63)
เพศหญิง	127	(37)

ปริมาณแอลกอฮอล์ดื่ม (%) (จำนวน 342 คน)

กลุ่มที่ 0	ไม่ดื่มเหล้า	292	(86)
กลุ่มที่ 1	ดื่มแอลกอฮอล์น้อยกว่า 80 กรัม/วัน	28	(8)
กลุ่มที่ 2	ดื่มแอลกอฮอล์มากกว่า 80 กรัม/วัน	22	(6)

ผลพยาธิวิทยาของชิ้นเนื้อตับ (%) (จำนวน 69 คน)

กลุ่มที่ 0	ไม่จำเพาะเจาะจง	6	(9)
กลุ่มที่ 1	fatty liver	8	(12)
กลุ่มที่ 2	chronic persistent hepatitis	22	(32)
กลุ่มที่ 3	chronic active hepatitis	28	(40)
กลุ่มที่ 4	cirrhosis	5	(7)

ระดับเอนไซม์จากตับ (%) (จำนวน 340 คน)

กลุ่มที่ 1	SGOT และ SGPT ปกติ (<38 mg/dl)	156	(46)
กลุ่มที่ 2	SGOT หรือ SGPT ผิดปกติ แต่ <200 mg/dl	131	(38)
กลุ่มที่ 3	SGOT หรือ SGPT ผิดปกติ แต่ >200 mg/dl	52	(15)

ระดับ bilirubin (%) (จำนวน 296 คน)

กลุ่มที่ 1	bilirubin < 3 mg/dl	256	(89)
กลุ่มที่ 2	bilirubin > 3 mg/dl	31	(11)

ระดับอัลบูมิน (%) (จำนวน 222 คน)

กลุ่มที่ 1	อัลบูมิน > 3.5 mg/dl	183	(82)
กลุ่มที่ 2	อัลบูมิน < 3.5 mg/dl	39	(17)

ระดับโกลบูลิน (%) (จำนวน 205 คน)

กลุ่มที่ 1	โกลบูลิน > 3.5 mg/dl	55	(26)
กลุ่มที่ 2	โกลบูลิน < 3.5 mg/dl	150	(74)

Prothrombin time (%) (จำนวน 134 คน)

กลุ่มที่ 1	Prothrombin time ปกติ	111	(82)
กลุ่มที่ 2	Prothrombin time ผิดปกติ	23	(18)

ระดับ Alkaline Phosphatase (%) (จำนวน 300 คน)

กลุ่มที่ 1	Alkaline Phosphatase ปกติ	267	(89)
กลุ่มที่ 2	Alkaline Phosphatase ผิดปกติ	33	(11)

HBeAg (%) (จำนวน 196 คน)

กลุ่มที่ 1	HBeAg positive	132	(67)
กลุ่มที่ 2	HBeAg negative	64	(32)

α₂-Fetoprotein (%) (จำนวน 194 คน)

กลุ่มที่ 0	≤ 10 mg/l	169	(87)
กลุ่มที่ 1	> 10 mg/l	26	(13)

ผู้ป่วยที่มี anti HCV

1 คน

ตารางที่ 6 ผลของการศึกษา

การมาติดตามการรักษาที่โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ (%) (จำนวน 342 คน)		
มาจนถึง พ.ศ. 2539	182	(53)
ขาดการติดต่อก่อนถึง พ.ศ. 2539	120	(35)
มารับการตรวจรักษาหลังจากได้รับการติดตามทาง จดหมายหรือโทรศัพท์	40	(12)
การได้รับการรักษาด้วยยาอินเทอเพียรอน (%) (จำนวน 342 คน)		
ไม่ได้รับยา	309	(90)
ได้รับยา	33	(10)
การเกิดมะเร็งตับ (%) (จำนวน 342 คน)		
มะเร็งตับ	8	(2)
ไม่เป็นมะเร็งตับ	334	(99.2)
การเกิดภาวะตับวาย (%) (จำนวน 342 คน)		
hepatic encephalopathy	10	(3)
เลือดออกจากหลอดเลือดชอตในหลอดเลือดอาหาร	37	(11)
เสียชีวิต	5	(2)
ไม่เกิดภาวะตับวาย	290	(84)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 7 แสดงอัตราการเกิดมะเร็งตับ, การมี hepatic encephalopathy, การมีเลือดออกจากหลอดเลือดโป่งพองของหลอดเลือดอาหาร ในแต่ละปี

ปี	อัตราการเกิด มะเร็งตับ (สะสม)	อัตราการเกิด hepatic encephalopathy (สะสม)	อัตราการเกิด เลือดออกจาก หลอดเลือด โป่งพองของ หลอดเลือดอาหาร (สะสม)	อัตราการเกิด ภาวะตับวาย (สะสม)
2530	0	0	0	0
2531	0	0	0	0
2532	0	0.01	0	0.01
2533	0	0.021	0.01	0.04
2534	0	0.027	0.04	0.06
2535	0.0072	0.032	0.06	0.08
2536	0.01	0.032	0.08	0.11
2537	0.019	0.041	0.10	0.16
2538	0.045	0.053	0.12	0.17
2539	0.071	0.059	0.17	0.19

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 8 แสดง Cumulative Probability ของการเกิดมะเร็งตับ, การมี hepatic encephalopathy, การมีเลือดออกจากหลอดเลือดโป่งพองของหลอดเลือดอาหาร (วิเคราะห์จาก time independent model)

ปี	อัตราการเกิดมะเร็งตับ สะสม	อัตราการเกิด hepatic encephalopathy สะสม	อัตราการเกิดเลือดออกจาก หลอดเลือดคอใน หลอดเลือดอาหาร สะสม	อัตราการเกิดภาวะตับวาย สะสม	อัตราการเสียชีวิต สะสม
1	0	0	0	0	0
2	0	0	0	0	0
3	0	0.012	0	0.012	0
4	0	0.021	0.017	0.038	0
5	0	0.027	0.041	0.068	0
6	0	0.032	0.060	0.086	0
7	0.0041	0.032	0.082	0.108	0.0072
8	0.0087	0.041	0.109	0.142	0.011
9	0.0248	0.059	0.125	0.173	0.015
10	0.0476	0.059	0.137	0.184	0.021

ตารางที่ 9 ข้อมูลของผู้ป่วยและที่เป็นมะเร็งตับ

ลำดับ ที่	เพศ	อายุ	แรกจับ	ระยะเวลา ก่อนเป็น มะเร็งตับ	แอลกอฮอล์	SGOT	SGPT	Bili	AP	PT	อัลบูมิน	โกลบูลิน	HBeAg	alpha FP	รักษา	พบไวรัส หา
1(26)	ชาย	54	chronic hepatitis	2	-	225	124	0.3	135	ปกติ	4.4	3.7	negative	18	-	+
2(34)	หญิง	64	cirrhosis	8	ดื่มมาก	76	31	1.1	420	ผิดปกติ	2.8	4.7	ไม่มีผล	17	-	+
3(40)	ชาย	44	cirrhosis	2	ดื่มเล็กน้อย	204	83	12	476	ผิดปกติ	1.8	3.3	ไม่มีผล	8700	-	-
4(52)	ชาย	35	carrier	4	-	52	26	0.8	187	ปกติ	-	-	ไม่มีผล	-	-	+
5(94)	หญิง	54	cirrhosis	4	-	96	20	1.9	26	ผิดปกติ	2.1	5.3	ไม่มีผล	874	-	-
6(190)	ชาย	63	chronic hepatitis	13	-	17	21	0.5	158	ปกติ	4.2	3.5	negative	4	ได้รับการรักษา	+
7(293)	ชาย	56	chronic hepatitis	2	-	56	45	0.3	231	ปกติ	3.6	2.8	ไม่มีผล	1.7	ได้รับการรักษา	+
8(309)	หญิง	67	chronic hepatitis	8	-	170	168	3.3	134	ปกติ	3.5	4.1	negative	3008	-	-

ตารางที่ 10 ปัจจัยที่มีผลต่อการเกิดมะเร็งตับ (จากการทดสอบทางสถิติโดยวิธี Logrank และ Time dependent model)

		Expected	Chi ²	df	Pr > Chi ²	Haz. Ratio	95% CI		
กลุ่มผู้ป่วย	กลุ่มที่ 0	เป็นพาหะนำไวรัสตับอักเสบบี	1	4.2					
	กลุ่มที่ 1	เป็นตับอักเสบเรื้อรัง	4	3.2	22.95	3	0.0000	3.971	0.412-38.186
	กลุ่มที่ 2	เป็นตับแข็ง	3	0.6			29.800	3.307-268.462	
อายุในขณะที่เกิดมะเร็งตับ									
เพศ	กลุ่มที่ 1	อายุ 16-30 ปี	0	1.35					
	กลุ่มที่ 2	อายุ 30-60 ปี	5	5.74	2.74	2	0.257	1.74	3.50-8.67
	กลุ่มที่ 3	มากกว่า 60 ปี	3	0.91			3.71		
เพศ	เพศชาย		5	2.98	0.56	1	0.456	0.594	0.148-2.377
	เพศหญิง		3	5.02					
ภูมิสำเนา									
กรุงเทพมหานคร	กรุงเทพมหานคร		7	6.97	0.00	1	0.975	0.967	0.118-7.869
	ต่างจังหวัด		1	1.03					

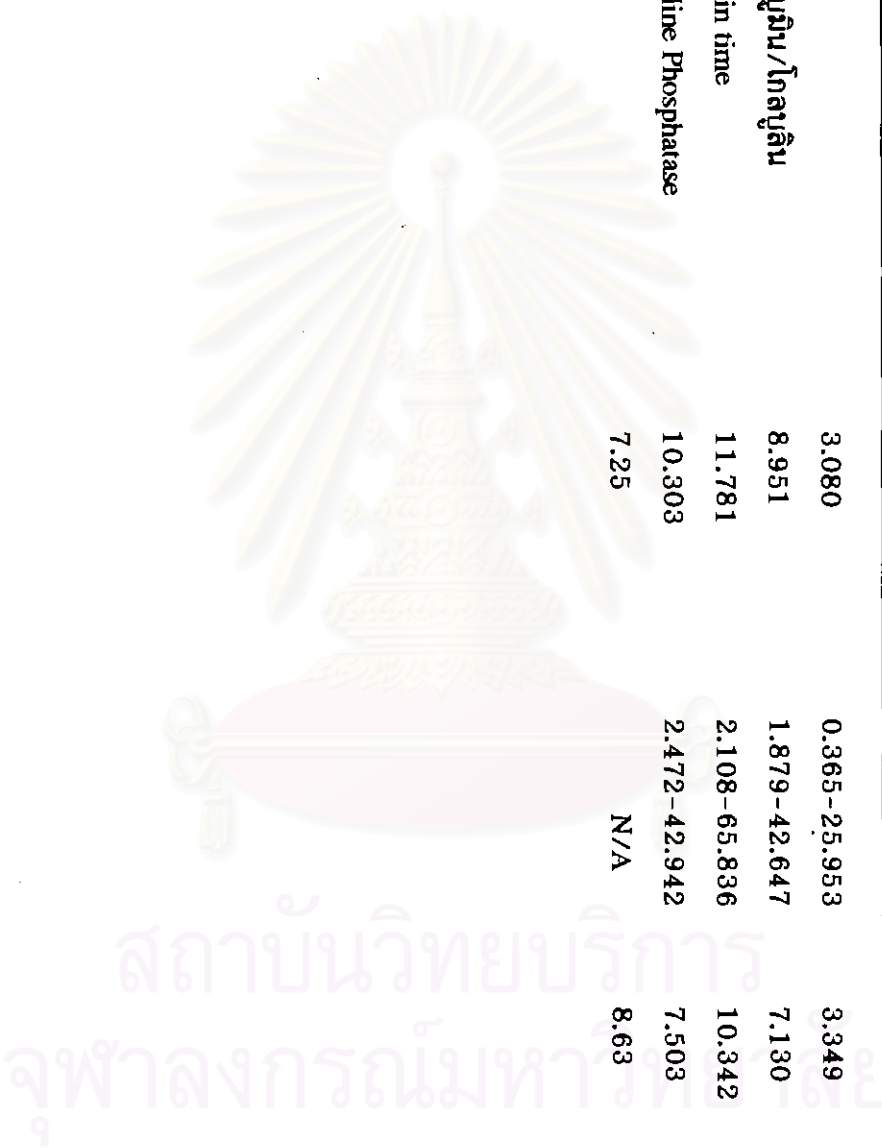
	Expected	Chi ²	df	Pr > Chi ²	Haz. Ratio	95% CI
ความผิดปกติของ bilirubin						
bilirubin > 3 mg/dl	1	0.29	1.81	1	0.178	3.830
bilirubin < 3 mg/dl	7	7.71				0.464-31.552
ความผิดปกติของสัดส่วน albumin/Globulin						
สัดส่วนมากกว่าหรือเท่ากับ 1	3	6.08	12.05	1	0.0005	9.532
สัดส่วนน้อยกว่า 1	4	0.92				2.047-44.387
ความผิดปกติของ Prothrombin time						
ปกติ	2	5.1	12.9	1	0.0003	12.233
ผิดปกติ	4	0.9				2.177-68.735
ความผิดปกติของ Alkaline Phosphatase						
ปกติ	4	7.38	20.14	1	0.0000	12.246
ผิดปกติ	4	0.62				3.023-49.600
HBsAg						
HBsAg ⊕	0	0.79	1.08	1	0.29	3.87
HBsAg ⊖	3	2.21				N/A

ตารางที่ 11 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยเสี่ยงของการเกิดมะเร็งตับเมื่อปรับค่าตัวแปรอายุ (Adjusted for age)
ค่าขนาดโคชวิธ COX

ปัจจัยเสี่ยง	Ha z. Ratio	95% CI	Std.Err.	P > z
กลุ่มผู้ป่วย				
ตับอักเสบเรื้อรัง	3.462	0.359-33.300	3.998	0.282
ตับแข็ง	25.693	2.712-243.361	29.473	0.005
เพศชาย	0.611	0.152-2.447	0.432	0.487
ภูมิลำเนาต่างจังหวัด	1.149	0.139-9.476	1.237	0.897
ปริมาณแอลกอฮอล์ที่คนไข้ดื่ม				
ดื่มน้อยกว่า 80 กรัมต่อวัน	1.311	0.154-11.150	1.432	0.804
ดื่มมากกว่า 80 กรัมต่อวัน	2.116	0.249-17.944	2.308	0.492
anti HCV positive	4.84	N/A	1.47	1.0
การติดเชื้อ Interferon	1.013	0.122-8.403	1.093	0.990
ความผิดปกติของเอ็นไซม์				
SGOT หรือ SGPT ผิดปกติน้อยกว่า 200 mg/dl	2.352	0.428-12.914	2.043	0.325
SGOT หรือ SGPT ผิดปกติมากกว่า 200 mg/dl	8.856	1.200-65.315	9.028	0.032

ปัจจัยเสี่ยง	Ha z. Ratio	95% CI	Std.Err.	P > z
ความผิดปกติของ bilirubin	3.080	0.365-25.953	3.349	0.301
ความผิดปกติของสัดส่วน อัลบูมิน/โกลบูลิน	8.951	1.879-42.647	7.130	0.006
ความผิดปกติของ Prothrombin time	11.781	2.108-65.836	10.342	0.005
ความผิดปกติของระดับ Alkaline Phosphatase	10.303	2.472-42.942	7.503	0.001
HBeAg ⊕	7.25	N/A	8.63	1.000

ตารางที่ 12 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยเสี่ยงของการเกิดมะเร็งตับ เมื่อปรับค่าตัวแปรกลุ่ม (Adjusted for type)

ปัจจัยเสี่ยง	Haz. Ratio.	95% CI	Std. Err.	P> z
เพศชาย	0.322	0.077-1.373	0.233	0.118
ภูมิลำเนาต่างจังหวัด	0.434	0.051-3.697	0.474	0.445
ปริมาณแอลกอฮอล์ที่คนไข้ดื่ม				
ดื่มน้อยกว่า 80 กรัมต่อวัน	0.651	0.075-5.612	0.715	0.697
ดื่มมากกว่า 80 กรัมต่อวัน	1.429	0.164-12.389	1.575	0.746
การรักษาด้วยยา Interferon	1.133	0.108-11.848	1.357	0.917
การติดเชื้อ HCV	3.18	N/A	N/A	N/A
ความผิดปกติของเอ็นไซม์				
SGOT หรือ SGPT ผิดปกติ แต่น้อยกว่า 200 mg/dl	1.187	0.189-7.426	1.110	0.854
SGOT หรือ SGPT ผิดปกติ แต่มากกว่า 200 mg/dl	4.177	0.522-33.378	4.429	0.178
ความผิดปกติของ bilirubin	1.125	0.122-10.299	1.271	0.917
ความผิดปกติของสัดส่วน อัลบูมิน/โกลบูลิน	4.286	0.655-28.038	4.107	0.129
ความผิดปกติของ Prothrombin time	6.561	0.816-52.721	6.976	0.077

ตารางที่ 13 ปัจจัยเสี่ยงในการเกิด hepatic decompensation และ death
(วิเคราะห์โดยวิธี logrank)

	คน	expected	chi ²	Pr > chi ²
กลุ่มผู้ป่วย (จำนวน 58 คน)				
พาหะนำเชื้อไวรัสตับอักเสบบี	1	28.99		
ตับอักเสบแบบเรื้อรัง	9	23.50	381.09	0.00
ตับแข็ง	48	5.41		
อายุผู้ป่วยในขณะที่เข้าการศึกษา (จำนวน 58 คน)				
อายุ 16-30 ปี	7	14.97		
อายุ 30-60 ปี	41	38.94	13.19	0.0014
อายุ มากกว่า 60 ปี	10	4.08		
อายุของผู้ป่วยในขณะที่เกิด decompensation/ตาย (จำนวน 58 คน)				
อายุ 16-30 ปี	3	11.9		
อายุ 30-60 ปี	38	40.3	30.33	0.00
อายุ มากกว่า 60 ปี	17	5.6		
เพศ (จำนวน 58 คน)				
เพศชาย	18	21.32	30.33	0.00
เพศหญิง	40	36.68		

ปริมาณแอลกอฮอล์ที่ผู้ป่วยดื่ม (จำนวน 58 คน)

กลุ่มที่ 0	ไม่ดื่มแอลกอฮอล์	คน	expected	chi ²	Pr > chi ²
กลุ่มที่ 1	ดื่มน้อยกว่า 80 กรัม/วัน	25	48.75	88.65	0.000
กลุ่มที่ 2	ดื่มมากกว่า 80 กรัม/วัน	12	4.96		
		21	4.29		

มีการติดเชื้อ HCV ร่วมด้วย (จำนวน 58 คน)

มีการติดเชื้อ HCV	ไม่มีการติดเชื้อ HCV	คน	expected	chi ²	Pr > chi ²
มีการติดเชื้อ HCV	ไม่มีการติดเชื้อ HCV	0	57.73	85	N/A
		58	0.27		

การรักษาด้วยยา interferon (จำนวน 58 คน)

ไม่ได้ยา interferon	ได้ยา interferon	คน	expected	chi ²	Pr > chi ²
ไม่ได้ยา interferon	ได้ยา interferon	57	50.1	7.05	0.0079
		1	7.8		

ความผิดปกติของเอ็นไซม์ในคอนเข้าการศึกษา (จำนวน 50 คน)

SGOT และ SGPT	SGOT หรือ SGPT ผิดปกติไม่น้อยกว่า 200 mg/dl	SGOT หรือ SGPT ผิดปกติแต่มากกว่า 200 mg/dl	คน	expected	chi ²	Pr > chi ²
SGOT และ SGPT	SGOT หรือ SGPT ผิดปกติไม่น้อยกว่า 200 mg/dl	SGOT หรือ SGPT ผิดปกติแต่มากกว่า 200 mg/dl	8	25.63	26.22	0.000
			36	19.89		
			6	4.48		

	คน	expected	chi ²	Pr > chi ²
ระดับ bilirubin (จำนวน 58 คน)				
bilirubin < 3 mg/dl	21	27.73	3.22	0.728
bilirubin > 3 mg/dl	37	50.27		
สัดส่วนของ อัลบูมิน/โกลบูลิน (จำนวน 34 คน)				
สัดส่วน ≤ 1	12	27.7	51.87	0.000
สัดส่วน > 1	22	63		
ค่า Prothrombin time (จำนวน 35 คน)				
PT ปกติ	9	27.08	62.05	0.000
PT ผิดปกติ	26	7.92		

ตารางที่ 14 แสดงธรรมชาติวิทยาของผู้ป่วยโรคตับอักเสบเรื้อรังจากไวรัสบีจากการศึกษาในต่างประเทศและการศึกษาคำนี้

Author	Country	Number	Follow up (mean)	Persons/year	CPH	Cirrhosis	Liver failure	PHC	Death
1. Dudley 1972	England	17	23 months	391	0	3	0	0	0
2. Hadziyan 1974	Greece	37	32 months	1,184	0	0	2	1	0
3. Van 1974	Belgium	5	38 months	190	0	0	0	0	1
4. Degroot 1978	Belgium	17	87 months	1,479	0	12	1	3	0
5. Bartolotti 1980	Italy	16	36 months	576	0	0	0	0	0
6. Viola 1981	England	29	44 months	1,276	2	3	0	0	0
7. Lo 1982	Taiwan	52	46 months	2,392	0	10	4	2	0
8. Weissberg 1984	USA	128	29 months	3,712	0	0	9	1	3
9. Giovanna 1990	Italy	44	50 months	2,200	44	0	0	0	0
10. Sanjeev 1990	USA	19	24 months	456	0	0	2	0	0
11. Fatovic 1991	Italy	105	66 months	6,930	46	0	0	0	0
12. this study 1997	Thailand	342	62 months	21,204	22	27	44	8	6
Total		811		41,990	114	55	62	15	10
					0.19%	0.09%	0.10%	0.02%	0.01%

หมายเหตุ - CPH หมายถึง chronic persistent hepatitis, - PHC หมายถึง primary hepatic cancer

ตารางที่ 15 แสดงการดำเนินโรคของผู้ป่วยในแต่ละกลุ่ม

- 1) กลุ่มพาหะนำเชื้อไวรัสตับอักเสบบี (จำนวน 200 คน) เมื่อสิ้นสุดการศึกษา
1. เป็นพาหะนำเชื้อแบบเดิม	189	คน
2. HBsAg หายไป	3	คน
3. กลายเป็นตับอักเสบริ่ง	7	คน
4. เป็นมะเร็งตับ	1	คน
- 2) กลุ่มตับอักเสบริ่งจากไวรัสตับอักเสบบี (จำนวน 115 คน) เมื่อสิ้นสุดการศึกษา
1. SGOT และ SGPT กลับเป็นปกติ	32	คน
2. เป็นตับอักเสบริ่งแบบเดิม	67	คน
3. เป็นตับแข็ง	3	คน
4. HBsAg หายไป	4	คน
5. เป็นมะเร็งตับ	4	คน
6. เสียชีวิต	5	คน
- 2.1 กลุ่มตับอักเสบแบบ chronic active hepatitis (จำนวน 28 คน) เมื่อสิ้นสุดการศึกษา
1. SGOT และ SGPT กลับเป็นปกติ	4	คน
2. เป็นตับอักเสบริ่ง	19	คน
3. เป็นตับแข็ง	2	คน
4. HBsAg หายไป	1	คน
5. เสียชีวิตจากภาวะตับวาย	1	คน
- 2.2 กลุ่มตับอักเสบแบบ chronic persistent hepatitis (จำนวน 22 คน) เมื่อสิ้นสุดการศึกษา
1. SGOT และ SGPT กลับเป็นปกติ	6	คน
2. เป็นตับอักเสบแบบเรื้อรัง	14	คน
3. เสียชีวิตจากภาวะตับวาย	1	คน
- 3) กลุ่มตับแข็งจากไวรัสตับอักเสบบี (จำนวน 27 คน)
1. เป็นตับแข็งเหมือนเดิม	21	คน
2. เกิดมะเร็งตับ	3	คน
3. เกิด hepatic encephalopathy	3	คน
4. เกิดเลือดออกจากหลอดเลือดโป่งพองในหลอดเลือดอาหาร	11	คน
5. เสียชีวิต	2	คน

ตารางที่ 16 Course of HBsAg-carrier

Author	Country	Number	Follow up (mean)	Persons/year	Cirrhosis (LC)	Hepatoma (PHC)	Death from LC or PHC	Remarks
1. Beasley 1981	Taiwan	3,454 (all male)	3.3 yr	11,398.2	17	40	54%	hx of hepatitis = 390 hx of cirrhosis = 12
2. Prince 1982	USA	5,353	8 yr	42,824	29	3		
3. Sakuma 1982	Japan	202 (98% male)	5 yr	1,010	3	4	57%	initial abnormal L.F.T.S. = 33
4. Feinman 1982	Canada	180	4 yr	720	1	0		initial abn LFTS =30% chronic hepatitis = 15
5. Hall 1985	UK	3,934	12 yr	47,208	11	5	20%	
6. Alward 1985	USA	150	6.1 yr	915	0	1		
7. This study 1997	Thailand	200	5.2 yr	1,040	0	1	0%	
	Total	13,473			61 (0.46%)	54 (0.41%)		

ตารางที่ 17 Course of HBsAg⁺ CAH without cirrhosis

Author	Country	Number	Follow up (mean)	Persons/year	CPH	Cirrhosis (LC)	Death from		
							Liver failure	PHC	Other
1. Dudley 1972	England	17	23 months	391	0	3	0	0	0
2. Hadziyanis 1974	Greece	37	32 months	1,184	0	0	2	1	0
3. Van Waes 1974	Belgium	5	38 months	190	0	0	0	0	1
4. Degroot 1978	Belgium	17	87 months	1,479	0	12	1	3	0
5. Bartolotti 1980	Italy	16	36 months	576	0	0	0	0	0
6. Viola 1981	England	29	44 months	1,276	2	3	0	0	0
7. Lo 1982	Taiwan	52	46 months	2,392	0	10	4	2	0
8. Weissberg 1984	USA	128	29 months	3,712	0	0	9	1	3
9. This study 1997	Thailand	28	62 months	1,736	0	2	1	0	0
	Total	329		12,936	2	30	17	7	4
					(0.60%)	(9.10%)	(5.16%)	(2.12%)	(1.21%)

หมายเหตุ - CPH หมายถึง chronic persistent hepatitis, - PHC หมายถึง primary hepatic cancer

ตารางที่ 18 Course of HBsAg + cirrhosis

Author	Country	Number	Follow up (mean)	Persons/year	Cirrhosis	Death from	
						PHC	Others
1. Dudley 1972	England	8	23 months	184	1	2	0
2. Van Waes 1974	Belgium	17	38 months	656	0	0	1
3. Obata 1980	Japan	30	48 months	1,440	?	7	
4. Viola 1981	England	16	44 months	704	0	7	0
5. Lo 1982	Taiwan	24	46 months	1,104	4	4	0
6. Musca 1983	Italy	19	36 months	684	?	8	?
7. Weissberg 1984	USA	130	29 months	3,770	26	3	11
8. Zaman 1984	England	48	60 months	2,880	17	9	1
9. This study 1997	Thailand	27	62 months	1,674	21	3	2
	Total	318		13,096	69(21.6%)	44(13.8%)	15(4.7%)

หมายเหตุ - CPH หมายถึง chronic persistent hepatitis, - PHC หมายถึง primary hepatic cancer